

RUT **David tuku mbuᅇ mbuᅇ nuᅇ** **nyunu Rut**

Yosef nu kumna le Israel mbal nane Isip kilke mbolᅇge minnaig ma ma nane tuku ndare tugek-inaig le Isip mbal tuku gabat sunᅇgo Faraonᅇg Kuate nu Abraham dir pasa sana ta kumumba nane kilmba sanzal piro niᅇmba minna. (Mulum Pasa 15.7-16 kaᅇgerap).

Taᅇamba minna le yar 400 taᅇaᅇ kinaig le Moses nu prona. Sunᅇgo nu Farao Isip mbal ndoᅇ piti yeki yeki niᅇgina le nane Israel mbal pitaikinaig le Mosesᅇge nane kilmba Isip kilke kusremba Yu Gurgur pakarka ma baknu mbol kinaig ta nane Kanan kilke mbol kine ndakinaig. Ta ndaᅇam? Israel mbal nane Kuate tuku miᅇge ᅇgurmba maᅇau sunᅇgomba mbarnaig le nu nane kile-ndinka minna le nane sunᅇgomba kume likinaig.

Taᅇamba minnaig ma ma Moses nu kumna le Yosuaᅇge Israel mbal kilmba Kanan kilke mbol kinaig. (Aposel 7.17-44 kaᅇgerap).

Nane Kanan kilke mbolᅇge minnaig le kulat taᅇonᅇge nane kulatkinaig. Kulat taᅇgo kame ta tuku nyu kat naᅇgine ta Samson Gideon Yefta nane afu turmba.

Elimelek nuᅇge gageu ndoᅇ kumba Moabᅇge minnaig

¹⁻² O buk Israel mbal nane gabat sugo kugatok kulat taᅇonᅇge ndo Israel kulatka minnaig le

guba sunḡo prona. Prona le Yuda kumamḡe Betlehemnu tanḡo ande nuḡe piyo nuḡe ndoḡ kiḡo armba ta kilmba guba gagnu kumba ka Moab kilke mbolḡe minyokinaig. Tanḡo ta nyunu Elimelek. Piyo nuḡe Neomi. Kiḡo kat nakile ta Malon le Kilion. Nanḡine tumbranḡ mboḡ Efrat.

³ Nane Moab kilke mbolḡe minnaig ma ma Elimelek nu kumna le Neomiḡe ndo kiḡo ar ta ḡak minna.

⁴ Tanḡamba minnaig ma ma kiḡo ar ta Moabnu pino kilnaik. Pino ar ta nyu nakile Orpa le Rut. Nane tanḡe minnaig ma ma yar 10 kusreka ⁵ Malon le Kilion mata kumnaik. Kumnaik le ina nakile Neomi nuḡe ndo minna.

Rut nu Neomi ndoḡ Betlehem kinaik

⁶ Sunḡo nu nuḡe mbal Israel nyamaganḡ ait mayenu ningina pasa ta Neomi nu isna sulumba nu nuḡe rugan ar ta ndoḡ kuaneka Moab kilke kusremba ⁷ luka Yuda ma tugu kambim saka kinaig. ⁸ Kinaig ka ndinḡe Neomi nu nuḡe rugan ar ta sanikina: Tanḡaig le tale luka kumba ka takile tumbranḡe ina kat takile ndoḡ minap. Tale ye nane keḡ kumnaig ta sine tur magekinaig. Ta tuku tale Sunḡoḡe sinzanḡikuwa le ⁹ tale maḡ tanḡo kilmba nale ndoḡ mine mayewamḡaig ḡga sanikina. Tanḡakina sulumba Neomi nu rugan kat nuḡe ta mumunikmba kusrekam bafuna le nale ndek malmbi ḡayonaik sulumba ¹⁰ rugan nakile sanaik: Kuga. Sile ne ndoḡ naḡe kuasmbi tugum kambimkik ḡginaik kande ¹¹ Neomi nu sakina: Kuga. Tale luka kape. Ndanḡam tale ye ndoḡ

kambim sakik? Tale idusik ye maŋ kiŋo afu kile-patiki le tale kilam idusik e? ¹² Tale luka kape. Ye buk saibo pilen. Ye maŋ taŋgo tam kumuŋ kuga. Ko ye furir te mbolŋge taŋgo tumba kiŋo kile-patiki ta ¹³ tale nale sugokuwaik le kilam tuku tairŋgam kumuŋ e? Kuga. Tale taŋgo kise kilam tuku idusamaŋgaik. Sunŋo nu ye kusreyumba piti sina le tale tuku ninan sunŋowet ŋina. ¹⁴ Tanakina le Rut le Orpa maŋ lato malmbi ŋayonaik sulumba Orpa nu rukan nuŋe mumumba kusremba lukina le Rut nu rukan nuŋe kusre fuguna.

¹⁵ Kile Neomi ndek rukan nuŋe Rut sana: Ai si. Ne aba naŋe si kaŋgera. Nu luka nuŋe kuasmbi tugum kumba nuŋe mbara kame sota kinit. Ne nu ndoŋ kaye ŋina. ¹⁶ Tanakina le Rut ndek nu sana: Ndaŋam ne ye lukam tuku sayate? Ye ne dubinumba kambim tuku peu ndaya. Ne ma inum kaye ta ye mata ne dubinumba kaŋgit. Ne ka aniŋge minamaŋgat ta ye mata ne ndoŋ ka taŋge minamkik. Naŋe kuasmbi ta yiŋe kuasmbi taŋaŋ minamaŋgat. Naŋe Mbara ta yiŋe Mbara taŋaŋ minamaŋgat. ¹⁷ Ne kuma le ŋgukuwaig ma ta ye mata kumi le ma ta mbolŋge ŋgukamaŋgaig. Andeŋge sile tuku mine te pure nda. Kumeŋge ndo puramaŋgat. Ye siŋka ndo saket. Pasa ŋakmba saket te dubi ndawi ta Sunŋo nu ye mapeye nda ŋina. ¹⁸ Rut nu dirnaŋga rukan nuŋe dubimba kambim sakina le nu maninkina.

¹⁹ Tanamba nale ndin dubimba kinaik ka ka Betlehem pronaiik. Pronaiik le tumbraŋ ta tuku mbal nane pirerek purka sakinaig: i ... Si Neomiŋge ŋginaig. ²⁰ Tanakinaig le Neomi ndek

sakina: Ye Neomi* ndangap. Kuate Sangri Nayo nunge ye piti sina tukunu ye tuku nyu Mara† ngap. 21 Ye tumbran te kusrewen ta ye gageu njak ye kumuŋ minen. Kile Sungo nu ye baknu tumba te prowat. Ndanam tane ye nyu tumba ngamuŋgal gare njak pino ngade? Sungo Sangri Nayo nunge ye te-ibenjumba piti sungo sina nga saningina.

22 Wam kube te Neomi tuku. Nu Moab kilke kusremba rugan nunge Rut tumba lukinaik. Rut nu Moabnu pino. Wit magekinaig le kilam tuku ait mbolŋge nale Betlehem pronaik.

2

Rut nu Boas tuku piro mbolŋge wit fambonu tanjermba minna

1 Boas nu maror tango nu nyu sungo njak minna. Nu Neomi tango nunge Elimelek nale tugu ndui ta.

2 Mara ande Rut nu rugan nunge sana: Ye kumba tango ande kusnawi le wokuwa ta ye nu tuku piro tango dubika wit kugerka ndaleka fambonu bude ta tanjeramngit ngina le rugan nunge ndek nu sana: Ta maye le kaye ngina.

3 Tanjakina le Rut nu kumba ka piro ande mbolŋge piro mbal dubika wit fambonu bunaig ta tanjermba manjurka minna. Piro ta Boas tuku piro ta nu katese ndana. 4 Rut nu piroka minna le Boas nu Betlehemnge promba nunge piro mbal kanjerka Sungo nu tane ndon minwa ngina le nane ndek nu sanaig: Sungo tuku nyaro ne mbolŋge minwa nginaig.

* **1:20:** Neomi nyu ta tugunu: Ngamuŋgal gare njak † **1:20:** Mara nyu ta tugunu: Ngamuŋgal gare kugatok

⁵ Kile Boas nu nuŋe piro gabat ta kusnana: Pino mbanzo si nu kuasmbi ndaŋ tuku ŋgina le ⁶ piro gabat ta lafumba nu sana: Pino si Moabnu. Nale Neomi ndoŋ Moabŋge te pronaik. ⁷ Nu piro mbal dubika wit fambonu taŋgeram tuku ye sayat. Nu maratukuk tiŋga piroka ma ma kile ndo baibai kumnemŋge fudiŋmba mabta minit ŋgina.

⁸ Taŋakina le Boas nu Rut sana: Kulim, ne ye tuku pasa isa. Ne piro kise mbol kumba wit fambonu taŋger ndawa. Ne piro te mbolŋge ndo minmba yiŋe piro pino kame tugum teŋge wit fambonu taŋgermba mina. ⁹ Nane taŋgo kame pino kame pirokade magot teŋge ndo piroka mina. Yiŋe piro taŋgo kame ne ŋayo sili ndanuwaig ŋga saningit. Ne kule nyam paranuwa ndeta waim kule kunyumba palig si kumba nya ŋga sana.

¹⁰ Taŋakina le Rut nu truk kumba Boas sana: Ye rawe pino. Ne ndaŋam ye mbolŋge maŋau mayenu kumba ye tur mayeyate ŋgina le ¹¹ Boas nu lafumba sana: Ne taŋgo naŋe kumna le wam ŋakmba rугan naŋe mbolŋge ke likina ta sayinaig le isen. Ne naŋe tumbran ina mam turmba kusreka ne pro sine mbal kise ŋgamukŋge minit ta ye kila. ¹² Ne Israel mbal tuku Mbara Sungo tawok te prona. Nuŋge lafu mayenu lato-latomba ne mbolŋge kuwa ŋga sana. ¹³ Taŋaka sana le Rut ndek sakina: O taŋgo sungo, ne ye tur mayeyate. Ye ne tuku piro pino minig teŋen kuga. Ye nane kumnemŋge minet ta ne ye pasa bafumbi sayate le ye tuku ŋgamuŋgal saŋgri tiŋgate ŋgina.

¹⁴ Kile mabta isukusam bafumba Boas nu Rut sana: Ne te ilmba bret baten inum tumba

grop kule tomba nya ngina. Tanjakina le Rut nu kumba piro mbal tugum tanje minyokina le Boas nu wit afu pasokinaig ta kilmba Rut tuna le nyumba marona le nyamagan baten nu kusrekina. ¹⁵ Tanjamba Rut nu manj tinga wit fambonu tanjeram kina le Boas nu nuje piro mbal saningina: Pino si peu ndawap le wit ndale patikaig ta tugumnge nu wit fambonu tanjermba manjurkuwa. Tane nu sigair sigair ndawap. ¹⁶ Tane wit ndale njak ta afu goninjmba kusrekap le nu kilmba manjurkuwa. Tane nu kasur ndawap nga saningina.

¹⁷ Rut nu piro mbolnje wit fambonu tanjermba minna le ki kumba ka butungina. Nu ki kumba butungina le wit fambonu tanjerna ta kilmba mbanimbi baurngina le sinj sikmba alonu ndekinaig le kilmba manjurkina. Alonu manjurkina ta pitinu 10 kilo tanan.

¹⁸ Kile Rut nu wit alonu manjurkina ta kilmba tumbran kumba rugan nuje tumna sulumba nu ki mbol isukusmba marona le ngirmannu kilmba kina ta mata rugan nuje tuna. ¹⁹ Tuna le Neomi nu ndek rugan nuje kusnana: Ne wit te aninge kilat? Tango ima tuku piro mbolnje ne pirokat? Tango ne turnat ta Sunjonje nyaro tuwa ngina le Rut nu sakina: Boas ngade tango ta tuku piro mbolnje ye pirokit ngina.

²⁰ Tanjakina le Neomi ndek sakina: Tango nane abo minig, nane kumig mbal ta Sunjo nu nane tuku kume purte. Nunje tango ta nyaro tuwa. Tanjakina sulumba nu manj lato sakina: Tango ta nu sine tuku tira ande. Nu sile kulatkam tuku ngina

²¹ le Rut ndek nu sana: Nu ye pasa ande turmba sayat. Ye nuŋe piro mbal dubika piroka mini le ka piro ta kugawam tuku sakat ŋgina. ²² Tanjakina le Neomi nu sakina: O rугan, ta son sakat. Ne kumba taŋgo ande tuku piro mbolŋge piroka ta piro mbal taŋge ne ŋayo silinubekaig. Ne Boas tuku piro pino kame ndo dubika piroka mina ŋga sana. ²³ Tanjaka sana le Rut nu mara mindek Boas tuku piro pino kame dubika piroka minna le ka ka wit kilam tuku piro ta kugana. Kugana le Rut nu rугan nuŋe ndoŋ minnaik.

3

Boas nu Rut mbolŋge ranġun mayenu kina

¹ Tanjamba minnaik ma ma ait ande Neomi nu rугan nuŋe sana: Rугan, ye taŋgo ande ne tam tuku te-siliki le nu ne tuwa le ne mine mayewamŋgat. ² Boas ŋgade taŋgo ne nu tuku piro pino kame dubika pirokina ta nu sine tuku tugu ndui ta. Ta tuku ne isa. Kite furir nu kumba ka wit baurŋgade ma mbolŋge wit roka bareŋguwa le bubreŋge firfirnu pufuŋguwa le alonu ndekuwaig le kilamŋgat. ³ Ne kumba kule pismba gureŋ mundur mayenu ta pismba tawi mayenu silika wit baurŋganu ma ta tugum ndek kumba nu tuku am mbolŋge pro ndawa. Ne nu tairŋga mina le nu isukusmba kule nye denpurmba ⁴ nu kumba kinyam bafuwa ndeta nu kinyit ma ta kaŋgera sulumba nu kinyamba ŋgilaiŋguwa le nu ne kulatkuwa ŋga ne kumba nu tuku kupe kuitkambiŋge tawi kaikanu ta talka kaika sulumba nu tuku kupe tugum taŋge kinya le nu ne ndaŋka sanuwa ndeta ne ka ŋga sana.

⁵ Tanjaka sana le Rut nu sakina: Ta maye. Ye ne tuku pasa dubimba tanjamba kamngit ngina.

⁶ Kile Rut nu tinga ndek kumba ka wit baurngade ma ta mbol promba rukan nuje pasa sana ta kumumba kina. ⁷ Boas nu isukusmba kule nyumba gare-gareka ginyumna le nu kumba ka wit manjurkinaig ta tugumnge kinyna. Nu kinymba gilaingina le Rut nu sijsinjndo kumba tawi kaikina ta talka nu tuku kupe kuitkambi tugum tanje kinyna. ⁸ Kinyna le furir ngamu Boas nu kinymba mbilkina sulumba pino nu tuku kupe kuitkambinge kinyna ta kamusna. Kamusna kande pino le nu piririmba ⁹i ... Ne imanje ngina le Rut ndek nu sana: Ye ne tuku piro pino Rutnje. Ne Elimelek tuku tugu ndui ta tukunu ne ye pinonu tumba kulatka ngina.

¹⁰ Tanjakina le Boas ndek sakina: O kulim, Sungonje ne nyaro tinwa. Ne kile wam kat te ambonga rukan nanje mbolnje wam mayenu kina ta lite. Tango mo gudommaba minig te. Nane afu aganj ndende sungomba njak afu aganj ndende kugatok ta ne nane tuku inum tam idus ndate.

¹¹ Ne kuru kuru ndaka. Ne pino mayenu ta sine tumbran tango pino njakmba sine kila. Wam njakmba ye kam tuku sayat ta ye kamngit. ¹² Ne sakate ta son. Ye rukan nanje Elimelek ndon tugu ndindo. Ye ne kulatkam tuku ta tira ande mata sine ndon tugu ndindo minit ta nu ye tuku sunjo. Ye nu liwam kumuñ kuga. ¹³ Ne tenje mina. Ye indole maratukuk kumba nu tuku wamdus katesewamngit. Nu ne kulatkam sukuwa ndeta maye. Nu mbulwa ndeta yije ne kulatkamngit. Ye Sunjo tuku nyu mbolnje pasa te sanjri pilewet. Ne manj kinya ngina su-

lumba ¹⁴ nu sana: Ne ye tugum prowat te tanjo kame nane kanjer ndanuwaig ngina. Tanjakina le Rut nu manj Boas tuku kupe kuitkambinge kinyna.

Mafe maye ndana le Rut nu tinja kambim bafuna le ¹⁵ Boas nu sana: Ne naje tawi inum tumba kilke mbol tenge fara ngina. Rut nu tanjamba nuje tawi ande tumba farna le Boas nu wit mangur 6 kilmba tawi ta mbolnge kutuna. Tanjamba Boas nu Rut turmba wit tawi njak ta te-dunja tuna le tumba luka nuje tumbrañ kina.

¹⁶ Rut nu kumba rukan nuje tugum prona le rukan nuñenge nu kusnana: Rukan, ne wam kat ta kubewa le ye isi ngina le Rut nu Boasnge wam njakmba kina ta kubeu tuna. ¹⁷ Kubeu tuna sulumba rukan nuje sana: Boas nu tenemba ye sayat. Ne ake luka rukan naje sota kaye ta mayenu ndo kuga nga wit te njakmba tolmba ye sat ngina le ¹⁸ rukan nuje nu sana: Rukan, ne nu ndo tairnga mina. Kite Boas nu ake minam kumuñ kuga. Nu pasa ta te-tiwa le ame wam prowa le sile kanjeramkik ngina.

4

Boas nu ndek Rut pinonu tina

¹ Boas nu mbumba kumba mangurkam tuku ma mbolnge minyokina. Ma ta tumbrañ ta tuku fonde malanja tugumnge. Nu minyok minna le Elimelek tuku tugu mbolnge Boas nuje tira nuje ilmiba minna le kanjermba wikina: Mata, ne ilmiba tenge minyoka le ye pasa ande fudinndo njak ngina. Tanjakina le nu ilmiba nu tugum tanje minyokina.

² Minyokina le Boas nu tumbran ta tuku gabat kame 10 saningina le nane mata promba tanje minyokinaig. ³ Nane minyokinaig le nu nuje tira nuje ta sana: Neomi Moabnge luka prona ta nu sikile tira Elimelek tuku kilke sile tuku inumnge piyawa nga sakate ta ⁴ ye ne sanam tuku wikit. Ne ye tuku sunjo. Ne kilke ta piyawam idusmba kande singine gabat kame tanjo minig te am mbolnge piyawa. Ne mbulmba ndeta ye tugusemba saya le isi. Tanjo ande mine ndakate. Silenge ndo ngina. Tanakina le tanjo ta nu sana: Maye. Yenge piyawamngit ngina.

⁵ Tanakina le Boas ndek nu sana: Ne Neomi tuku kilke ta piyamba ndeta Moabnu pino kuembol Rut turmba ne tamngat. Tanawa le nu kiyo inum tepilwa ta tanjo kumna ta tuku kuasmbi nane tuku kilke nanjine minamngat ngina. ⁶ Tanaka sana le tanjo ta ndek sakina: Wam minde bada tanan ta ye kilke ta piyawam mbulit. Ngumne nga kiyo tanje ye tuku kilke ta tuwa le ye tuku ndametin ake ngisikikat tukunu ye mbulit. Nenge kilke ta piyawa ngina sulumba ⁷ nu nuje kupe ngaro paska Boas tuna. Ta ndanam? O buk Israel mbal nane agan ande tanjo inum tambim bafumba tanamba kumba minanu. Tanjo andenge nuje kupe ngaro paska tanjo inum tambinu. Israel mbal nane tanamba pasa te-tiwanu. ⁸ Ta tuku tanjo ta nu Boas sana: Nenge kilke ta piyawa ngina sulumba nuje kupe ngaro paska Boas tuna.

⁹ Tuna le Boas nu gabat kame tanjo pino nane tejenmba saningina: Elimelek Kilion Malon nane ke n ta tuku agan ndende Neominge kulatkate ta kile yenge njakmba piyamba kilit ta tane njakmba

kaŋgerde. ¹⁰ Moabnu pino Malon tuku kuembol Rut nu mata yiŋe pinonu kile tet. Taŋawi le taŋgo kumna ta tuku kilke ta nuŋe kuasmbi tuku kilke minmba minamŋgat. Nu tuku nyu mata nuŋe kuasmbi ŋgamukŋge ŋgisike nda. Minmba minamŋgat. Ye maŋau ket te tane kile kaŋgerde ŋga saniŋgina.

¹¹ Taŋaka saniŋgina le nane gabat kame taŋgo kame ndoŋ nane ndek sakinaig: Sine kile kaŋgermba kila pileg. Pino nenŋe tamŋgat ta ne tuku wande mbol kuwa le Sunŋoŋge sinzaŋwa le Israel mbal tuku mbuŋ Rahel nale Lea taŋaŋ minwa. Ne Efrat tumbraŋ mboŋ ŋgamukŋge Betlehem tumbraŋŋge ne nyu sunŋo ŋak mayok kuwa. ¹² Pino ta Sunŋoŋge turwa le kiŋo gudommba kile-patike tinwa le ne tuku kuasmbi ta Yuda le Tamar tuku kiŋo Peres nu tuku kuasmbi taŋaŋ mayok kuwa ŋginaig.

¹³ Kile Boas nu nuŋe pasa kumumba Rut pinonu tina sulumba nu tumba nuŋe wande mbol kina. Kina sulumba Boas nu Rut ndoŋ kinyna le Sunŋoŋge Rut sinzaŋna le nu funŋul ŋakna. Taŋamba minna ma ma nu kiŋo te-pilna. ¹⁴ Kiŋo ta te-pilna le tumbraŋ ta tuku pino kame nane Neomi sanaig: Sine Sunŋo tuku nyu te-duŋgube. Nuŋge kiŋo te ne kulatkam tuku tanet. Nu Israel mbal tuku kuasmbi ŋgamukŋge nu nyu sunŋo ŋak minwa. ¹⁵ Rukan naŋe tuku maŋau mayenu taŋge ne tuku kiŋo kame sunŋomba taŋaŋ minanu suk. Ne kiŋo te kaŋgermba ne maŋ saŋgri tiŋgamŋgat. Ne saibo pale le kiŋo tenŋe ne turnumba kulat mayenamŋgat ŋga sanaig.

¹⁶ Taṅamba sanaig le Neomi ndek kiṅo ta tumba bagailmba nuṅe kulat kuapina. ¹⁷ Kulat kuapina le tumbranṅ ta tuku pino kame nane ndek sakinaig: Neomi nu kiṅo inum tat ṅginaig sulumba kiṅo ta nyunu Obed ṅginaig.

Obed nu sunṅokina sulumba Yesi te-pilna. Yesi tuku kiṅo nuṅe David.

David tuku mbuṅ kame

¹⁸ Peres tuku ndare pulu tuturmba ka David mbolṅge tiṅgina ta teṅenmba.

Peres kiṅo nuṅe Hesron. ¹⁹ Hesron kiṅo nuṅe Ram. Ram kiṅo nuṅe Aminadab. ²⁰ Aminadab kiṅo nuṅe Nason. Nason kiṅo nuṅe Salmon. ²¹ Salmon kiṅo nuṅe Boas. Boas kiṅo nuṅe Obed. ²² Obed kiṅo nuṅe Yesi. Yesi kiṅo nuṅe David.

KUATE TUKU PASA
Portions of the Old Testament and The New Testament
in the Siroi Language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Siroi long
Niugini

copyright © 1975, 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siroi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

9d2e8659-afb4-5cca-93d8-23ebf89e1709